

TECHNISCHE VRAGEN FRACTIE Beter voor Dijk en Waard

Agendapunt 5.1 Gedragscode Politieke Ambtsdragers 2025

commissie 25 november 2025

Registratienummer 1154657

Beste raadsleden,

Mevrouw Bosscher van fractie BvdW heeft op 24 november technische vragen gesteld. Onderstaand treft u de vragen en beantwoording.

Vraag 1.

In de voorgestelde gedragscode zijn meerdere bepalingen vervallen onder de toelichting “valt onder de burgemeester”.

Kunt u toelichten op basis van welke bepalingen uit de Gemeentewet de integriteitsborging van raadsleden onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester valt?

En hoe dit zich verhoudt tot de autonome positie van de raad?

Antwoord: Artikel 170, tweede lid, Gemeentewet bepaalt dat de burgemeester de bestuurlijke integriteit van de gemeente bevordert. In het Protocol integriteitsmeldingen is daarom vastgelegd dat de burgemeester de regierol heeft bij meldingen over politieke ambtsdragers, inclusief raads- en commissieleden.

Dit laat de autonome positie van de raad onbelemmerd: de raad blijft zelf normsteller, stelt de gedragscode vast en legt jaarlijks verantwoording af over de werking ervan (artikel 7.3 gedragscode).

Vraag 2.

De voorgestelde code benoemt de griffier als “eerste aanspreekpunt” voor integriteitsmeldingen van raadsleden.

Welke onafhankelijke route bestaat er voor meldingen die betrekking hebben op, of raken aan, de griffier of het presidium?

Zo niet, waarom ontbreekt deze waarborg?

Antwoord: In artikel 3.1 lid 7 van het protocol integriteitsmeldingen staat vermeld dat de burgemeester bij een externe onderzoeker een integriteitsmelding laat toetsen om te bepalen of een feitenonderzoek noodzakelijk is. Daarmee is een onafhankelijke start gewaarborgd.

De gedragscode en protocol integriteitsmeldingen gaan over politieke ambtsdragers, de griffier is dat niet. De werkgeverscommissie gaat over het functioneren van de griffier en is daar eerste aanspreekpunt.

Vraag 3.

Door het schrappen van zelfbindende bepalingen van de raad (zoals omgangsvormen, interne afspraken en toetsbare normen) verschuift de praktijk van integriteit naar de rollen van burgemeester en griffier.

Welke risicoanalyse is uitgevoerd op deze verschuiving binnen het dualistische stelsel?

Antwoord: Er is geen afzonderlijke risicoanalyse uitgevoerd. Het gaat hier om een quick fix met als doel de gedragscode weer in lijn te brengen met wetgeving en te vereenvoudigen.

Vraag 4.

In de vergelijkingstabel staat dat meerdere concrete regels en procedures uit de vorige gedragscode zijn vervallen omdat "dit onder wettelijke kaders valt".

Kunt u aangeven welke onderdelen verplicht zijn op grond van wetgeving, welke facultatief zijn, en welke inhoudelijk bewust zijn geschrapt?

Antwoord:

Verplicht (wettelijke kaders):

- vaststellen van een gedragscode (art. 15 lid 3 Gemeentewet)*
- regels over belangenverstrengeling (art. 28 en 15 Gemeentewet)*
- regels over nevenfuncties (art. 12 Gemeentewet)*
- eed/beloofte (art. 14 Gemeentewet)*
- geheimhouding (Awb, Gemeentewet)*

Facultatief (invulling door raad):

- omgangsvormen*
- procesmatige afspraken rond informatie*
- afspraken over gebruik van faciliteiten*
- vormgeving jaarlijkse verklaring (artikel 7.3)*

Bewust geschrapt omdat het al door wet wordt gedekt:

- bepalingen over geschenken die rechtstreeks zijn afgeleid uit de eed (artikel 3.1 oud)*
- bepalingen over informatieplicht en geheimhouding die volledig in wetgeving staan*
- bepalingen over naleving die dubbel waren ten opzichte van wettelijke verantwoordelijkheden van de burgemeester, college of raad (zie was-wordt-overzicht).*

Vraag 5.

Omdat de griffier (functie) een centrale rol krijgt in de behandeling van integriteitsmeldingen: Hoe wordt objectiviteit, onafhankelijkheid en transparantie gewaarborgd wanneer de melding betrekking heeft op het functioneren van de griffie zelf?

Antwoord: zie antwoord vraag 2.

Vraag 6.

Er is geen expliciete toetsing route benoemd waarbij de raad zelf toezicht houdt op de uitvoering of naleving van de gedragscode.

Op welke wijze is de raad in staat de uitvoering en integriteit handhaving onafhankelijk te monitoren, los van de burgemeester en griffier?

Antwoord: De gedragscode bepaalt dat de raad zelf toeziet op de naleving (artikel 7.1) en jaarlijks een verklaring aflegt over de werking van de code (artikel 7.3) .

Daarnaast ontvangt de raad – wanneer opportuun – de onderzoeksrapportages of een geanonimiseerde versie daarvan op basis van het protocol (artikel 3.6) .

Hiermee blijft de raad eindverantwoordelijk.

Vraag 7.

Zijn bij het opstellen van deze nieuwe gedragscode externe experts of onafhankelijke integriteitsadviseurs betrokken geweest, ter waarborging van objectiviteit?

Zo ja, wie?

Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Nee, het gaat hier om een quick fix. Ook dit is in het presidium toegelicht en besproken.

Vraag 8.

De gedragscode bevat geen procedure voor situaties waarin zowel de burgemeester als de griffier betrokken zijn bij een mogelijke integriteitskwestie.

Welke escalatieroute geldt dan voor onafhankelijke behandeling?

Antwoord:

Het protocol voorziet hierin:

- Meldingen over de burgemeester gaan naar de plaatsvervangend voorzitter van de raad (artikel 3.1 lid 4).*
- Ook de besluitvorming over een feitenonderzoek wordt dan door de plaatsvervangend voorzitter genomen, na melding aan de commissaris van de Koning (artikel 3.2 lid 4) .*

De gedragscode en protocol integriteitsmeldingen gaan over politieke ambtsdragers, de griffier is dat niet. De werkgeverscommissie gaat over het functioneren van de griffier en is daar eerste aanspreekpunt.

Vraag 9.

Is er onderzocht hoe andere gemeenten de rollen van burgemeester, raad en griffier met betrekking tot integriteit scheiden, en zo ja, waarom is daarvan afgeweken?

Antwoord: Dit is bij deze quick fix niet onderzocht.

Vraag 10.

De raad is het hoogste orgaan van de gemeente.

Hoe wordt geborgd dat de raad zelf eigenaar blijft van haar eigen integriteitsnormen, nu meerdere bepalingen zijn verschoven naar burgemeester en griffier?

Antwoord:

De raad blijft eigenaar omdat:

- de raad de gedragscode vaststelt (artikel 15 Gemeentewet; artikel 1.1 code)*
 - de raad jaarlijks een verklaring over de werking van de code aflegt (artikel 7.3)*
 - de raad eindverantwoordelijk is voor besluiten over onderzoeksrapportages (artikel 3.7 protocol)*
 - integriteit als zelfbinding is verankerd in de code (inleiding gedragscode).*
- De uitvoering (burgemeester/griffier) verandert niets aan dit eigenaarschap.*